

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annetun lain voimassaoloajan jatkamista kahdella vuodella vuoden 1988 loppuun.

Lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987. Esitys liittyy valtion vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesitykseen.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Kuntien yleisistä rahoitusavustuksista 30 päivänä joulukuuta 1977 annettu laki (1077/77) on ollut voimassa määräaikaisena vuoden 1978 alusta. Voimassaoloaikaa on viimeksi jatkettu 20 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla (1034/85) vuoden 1986 loppuun.

Rahoitusavustuksia on vuodesta 1981 lähtien myönnetty seuraavasti:

Vuosi	Verotulojen täydennys	Harkinnanvarainen rahoitusavustus	Yhteensä
	milj.mk	milj.mk	
1981	65,4	34,6	100,0
1982	70,3	44,7	115,0
1983	79,3	48,7	129,0
1984	129,5	50,5	180,0
1985	165,6	47,4	213,0

Valtion vuoden 1986 tulo- ja menoarviossa on kuntien yleisiä rahoitusavustuksia varten varattu yhteensä 278 miljoonaa markkaa, jota lisämenoarviossa on korotettu 10 miljoonalla markalla. Verotulojen täydennyksenä on jaettu noin 228 miljoonaa markkaa. Harkinnanvaraisia rahoitusavustuksia varten jää siten käytettäväksi yhteensä noin 60 miljoonaa markkaa.

Kun keskimääräisenä pidettävän palvelutason aikaansaaminen ja ylläpitäminen tuottaa jatkuvasti vaikeuksia erityisesti sellaisille kunnille, joiden verotuspohja on olennaisesti pienempi kuin kunnissa keskimäärin ja koska verotuspohjassa on edelleen huomattavia eroja, joita ei kantokykyluokituksella tai erityisillä valtionavustuksilla pystytä korvaamaan, verotulojen täydennysjärjestelmä on edelleen syytä jatkaa.

Kunnallistalouksiin kohdistuu myös tilapäisiä ja poikkeuksellisia ennalta arvaamattomia paineita elinkeinoelämän häiriöiden tai muiden vastaavien tapahtumien johdosta. Näiden vaikutusten lieventämiseksi on edelleen paikallaan jatkaa harkinnanvaraista rahoitusavustusmenettelyä.

Sisäasiainministeriön yhteydessä toimivassa kunnallistalouden neuvottelukunnassa on valmisteltu jo pitkään valtionosuusjärjestelmän uudistamista. Tarkoituksena on edetä asteittain. Uudistuksen laajuudesta ja toteuttamistavasta ei kuitenkaan kaikilta osin ole saavutettu tarvittavaa yksimielisyyttä.

Valtionosuus- ja -avustusjärjestelmän kehittämistyö jatkuu edelleen. Tässä vaiheessa ei ole mahdollista määrätä yleisten rahoitusavustusten järjestelmän yleisestä rakenteesta ja aineellisista perusteista yksityiskohtaisesti, vaan ne tulee ratkaista vasta sitten, kun kuntien ja kuntainliittojen valtionosuus- ja -avustusjärjestelmän uudista-

misesta on pääpiirteissään päätetty. Jotta tälle valmistelulle voitaisiin varata aikaa ja kuntien valtionapujärjestelmää voitaisiin tarkastella kokonaisuutena, ehdotetaan kuntien yleisten rahoitusavustusten järjestelmää jatkettavaksi edelleen määräaikaisena kahdella vuodella.

Tässä ajassa kuntien ja kuntainliittojen valtionapujärjestelmien kehittämistyön arvioidaan etenevän siten, että voidaan selvittää yleisten rahoitusavustusten merkitys koko valtionapujärjestelmässä. Tällöin voidaan myös selvittää rahoitusavustusten aineelliset perusteet siten, että valtionapujärjestelmän eri osat sovitetaan yhteen.

Harkinnanvaraisen rahoitusavustuksen määrärahaa on usein myös käytetty eri uudistusten siirtymäkausina niistä kunnille mahdollisesti aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseen. Laissa säädettyjen myöntämisperusteiden mukaan on usein vaikeuksia kohdistaa avustusta kaikille niille kunnille, joille asianomaisesta uudistuksesta on ehkä huomattaviakin taloudellisia menetyksiä. On myös todettava, että käytännössä uudistusten taloudellisten vaikutusten selvittäminen uudistuksen voimaantulon ensimmäisenä vuotena tuottaa usein hankaluuksia. Se osaltaan vaikeuttaa avustuksen jakoa näihin määrätarkoituksiin. Vaikka määrärahaa korotettaisiin joidenkin uudistusten aiheuttamien pysyvien taloudellisten menetysten vuoksi, avustusta tulisi myöntää pääasiassa kunnan yleisen taloudellisen aseman perusteella.

2. Asian valmistelu

Asiaa on valmisteltu kunnallistalouden neuvottelukunnassa. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö, opetusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Pankki, Suomen Kaupunkiliitto, Suomen Kunnallisliitto ja Finlands svenska kommunförbund.

Esityksestä on käyty kunnallistaloutta koskevista neuvotteluista ja suositusten antamisesta tehdyn sopimuksen mukaiset neuvottelut (järjestely-asiakirjaneuvottelut). Neuvotteluissa ei ole tehty huomautuksia esityksen johdosta.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Valtion vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesityksessä on kuntien yleisiä rahoitusavustuksia varten ehdotettu käytettäväksi yhteensä 284 miljoonaa markkaa.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kuntien yleisistä rahoitusavustuksista 30 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (1077/77) 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1034/85), näin kuuluvaksi:

7 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987 ja on voimassa vuoden 1988 loppuun.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 1986

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sisäasiainministeri *Kaisa Raatikainen*

Laki

kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kuntien yleisistä rahoitusavustuksista 30 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (1077/77) 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1034/85), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986 ja on voimassa vuoden 1986 loppuun.

7 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987 ja on voimassa vuoden 1988 loppuun.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.
